

В.П. Кузнецова
Kuznetsova, V.P.

Особливості надання послуг демобілізованим військовослужбовцям – учасникам АТО

(*госвід Дніпропетровського обласного центру зайнятості*)

Specifics of Providing Services to Demobilized Military Personnel – Anti-Terrorist Operation Participants

(*the Experience of Dnipropetrovsk Oblast Employment Centre*)

Перед фахівцями Дніпропетровського ОЦЗ нещодавно була визначена нова категорія клієнтів служби зайнятості – особи, демобілізовані після служби в АТО. Тому постала задача щодо концептуального вирішення питань з надання соціальних послуг та механізму обслуговування зазначеної категорії населення з урахуванням особливостей проведення мобілізаційної кампанії, притаманної прикордонній Дніпропетровській області. Особливістю її проведення на Дніпропетровщині є те, що більшість осіб для несення служби в АТО була призвана безпосередньо з підприємств, установ та організацій регіону, і, після демобілізації колишні військовослужбовці здебільшого повертаються на збережені робочі місця.

За інформацією, наданою військовими комісаріатами, після першої хвилі демобілізації з районів проведення АТО більша частина осіб, демобілізованих та на виконання доручення облдержадміністрації проведено анкетування зазначеної категорії населення. Вкрай важливим було під час анкетування не лише з'ясувати наміри цих людей, а й дуже толерантно, виважено, якісно та у повній мірі проінформувати демобілізованих осіб про можливості повернення до мирного життя. Доручення голови Дніпропетровської ОДА щодо проведення анкетування отримала служба зайнятості, так як за даних обставин саме служба зайнятості мала необхідний потенціал для комплексного вирішення життєво важливих питань категорії населення, які спричиняють виклики не тільки на ринку праці, а й у цілому у суспільстві.

З метою з'ясування намірів незайнятих осіб, демобілізованих з АТО, які ще не звернулись до служби, за ініціативою обласного центру зайнятості та на виконання доручення облдержадміністрації проведено анкетування зазначеної категорії населення. Вкрай важливим було під час анкетування не лише з'ясувати наміри цих людей, а й дуже толерантно, виважено, якісно та у повній мірі проінформувати демобілізованих осіб про можливості повернення до мирного життя. Доручення голови Дніпропетровської ОДА щодо проведення анкетування отримала служба зайнятості, так як за даних обставин саме служба зайнятості мала необхідний потенціал для комплексного вирішення життєво важливих питань категорії населення, які спричиняють виклики не тільки на ринку праці, а й у цілому у суспільстві.

Спеціалістами Дніпропетровського обласного центру зайнятості було розроблено відповідну анкету та проведено анкетування осіб, демобілізованих після участі в антитерористичній операції.

За результатами анкетування з'ясовано, що значна частина осіб із числа демобілізованих військовослужбовців уже визначилися з місцем роботи. При цьому переважна кількість уже знайшли своє місце на ринку праці, скориставшись інформацією, що надавалася фахівцями служби зайнятості безпосередньо під час чергування (консультування) у підрозділах обласного військкомату; була розміщена в інформаційних куточках соціальних партнерів та громадських місцях, що відвідують демобілізовані особи; через ЗМІ, телебачення та Інтернет.

Треба відзначити, що більшість опитаних осіб, завдяки отриманій під час анкетування інформації, були зорієнтовані на участь в активних програмах служби зайнятості.

Аналіз результатів проведеного анкетування засвідчив, що надання соціальних послуг з питань зайнятості – це лише частина питань, для вирішення яких потрібен широкий комплекс заходів. З цією метою було відпрацьовано механізм надання соціальних послуг особам зазначеної категорії, яким передбачено тісну співпрацю між структурними підрозділами обласної

державної адміністрації, усіма територіальними органами центральної виконавчої влади, що опікуються питаннями медичної, соціальної та трудової реабілітації осіб, демобілізованих після служби в АТО, військкоматами, а також громадськими та волонтерськими організаціями.

Для комплексного вирішення питань у рамках тісної співпраці зі своїми партнерами служба зайнятості Дніпропетровського регіону в повному обсязі використовує можливості інформаційно-консультаційних центрів (ІКЦ), які створені та працюють за принципом "центру під одним дахом". Використання ІКЦ як майданчиків для комплексного вирішення проблем демобілізованих військовослужбовців дозволяє конструктивно сприяти їх легальній зайнятості та підвищити мотивацію до прискорення соціально-трудової інтеграції у суспільство.

Для надання послуг учасникам АТО, що не можуть бути надані силами центрів зайнятості, використовується потенціал партнерських відносин, наприклад, проведення заходів для учасників АТО із запрошенням представників Дніпропетровської психологічно-кризової служби на базі інформаційно-консультаційних центрів.

Окрім того, активно впроваджуються нові форми роботи з учасниками АТО. У кожному БЦЗ створені "точки доступу" до онлайн консультаційного центру Всеукраїнського благодійного фонду "Гореніє" з використанням інтернет-зв'язку. Дистанційно учасники АТО отримують ґрунтовні, індивідуальні консультації фахівців з правових питань, користуючись робочим місцем для самостійної роботи. У рамках співпраці з благодійним фондом "Гореніє" здійснюються виїзди професійних юристів до базових центрів зайнятості для надання безоплатної правової допомоги на місцях, розроблені буклети для учасників АТО, які планується розміщати не лише у центрах зайнятості, а й в інформаційних куточках усіх соціальних партнерів. Налагоджена співпраця з благодійною організацією "Благодійний фонд ветеранів та учасників АТО", Державною службою України у справах ветеранів війни та учасників АТО. Розглядається можливість участі демобілізованих після служби в АТО у заходах, які проводитимуться спільно з Дніпропетровським центром професійно-технічної освіти.

Розробка спеціалістами Дніпропетровського ОЦЗ програми соціальної та професійної адаптації учасників АТО – один із суттєвих кроків до вирішення проблеми соціальної та професійної адаптації цих людей та їх повернення до трудової діяльності. При розробці зазначеної програми враховувалися проблеми соціальної направленості, з якими здебільшого стикаються демобілізовані учасники АТО, а також дані, які були отримані під час проведення анкетування та вже опрацьований механізм надання соціальних послуг демобілізованим учасникам АТО. Громадські слухання із залученням соціальних партнерів, представників громадських і благодійних організацій та безпосередньо учасників антитерористичної операції були проведені у травні-липні поточного року. Проект програми отримав схвальні відгуки, наразі триває опрацювання програми соціальними партнерами.

Фахівці Дніпропетровської служби зайнятості не зупиняються на досягнутому, продовжуючи шукати нові ефективні шляхи та підходи до вирішення проблем, з якими майже щодня стикаються особи, демобілізовані після участі в антитерористичній операції.

Маємо надію, що зусилля служби зайнятості нададуть можливість усім учасникам соціального діалогу отримати очікувані результати: особи, демобілізовані після участі в антитерористичній операції, використають отримані знання та навички при працевлаштуванні, а роботодавці отримають відповідальних і кваліфікованих працівників.

Кузнецова Вікторія Петрівна, директор Дніпропетровського обласного центру зайнятості (Дніпропетровськ).

Kuznetsova, Viktoriia Petrivna, Director, Dnipropetrovsk Oblast Employment Centre (Dnipropetrovsk).

© Кузнецова В.П., 2015

© Kuznetsova, V.P., 2015

Стаття надійшла 15.07.2015